

LỜI NÓI ĐẦU

Bước vào lứa tuổi tiểu học, phạm vi hoạt động của trẻ được mở rộng ra rất nhiều, không còn bị giới hạn đơn thuần trong gia đình và trường học nữa. Trẻ lớn dần, cần hoà nhập vào các mối quan hệ và giao tiếp xã hội, đây là thực tế mà trẻ phải đối mặt trên bước đường trưởng thành.

Lúc này, ngôn ngữ diễn đạt của trẻ có trôi chảy hay không sẽ gián tiếp ảnh hưởng đến việc hình thành tính cách, sức khoẻ tinh thần của trẻ. Xét cho cùng, cuộc sống xã hội khác với cuộc sống gia đình hay trong khuôn viên trường học. Người và sự vật trẻ tiếp xúc, các mối quan hệ mà trẻ gặp phải sẽ trở nên đa dạng và phức tạp hơn.

Làm thế nào để trẻ có kỹ năng giao tiếp ứng xử tốt và hoà nhập nhịp nhàng với cuộc sống xã hội sau giai đoạn chuyển tiếp từ nhà đến trường? Một mặt cần sự giáo dục, hướng dẫn của cha mẹ và thầy cô, mặt khác cho trẻ tự học, tự luyện tập để cải thiện và nâng cao khả năng giao tiếp.

Cuốn sách “*Kỹ năng xã hội cho học sinh tiểu học – Ứng xử ngoài xã hội*” được viết ra để giúp các em giải quyết các vấn đề về giao tiếp ứng xử trong quá trình tiếp xúc với môi trường công cộng. Cuốn sách có 35 tình huống giao tiếp xã hội mà trẻ em hay gặp phải dưới dạng truyện tranh, xen kẽ đó là những cách giải quyết đơn giản, dễ hiểu. Các tình huống này sẽ giúp cho trẻ em dễ dàng nâng cao năng lực diễn đạt bằng lời trong thực tế cuộc sống.

Hi vọng rằng, sau khi học được các kỹ năng giao tiếp và diễn đạt từ cuốn sách này, trẻ sẽ giảm bớt những trở ngại và mạnh dạn trong các giao thiệp với cộng đồng.

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Cuốn sách gồm 5 chương với 35 hoạt cảnh thường gặp ở tất cả các khía cạnh mà trẻ cần giao tiếp với người khác trong đời sống hàng ngày. Cuốn sách nhỏ này có thể được sử dụng như một tài liệu tham khảo để cải thiện khả năng diễn đạt hoặc rèn luyện kỹ năng giao tiếp của trẻ. Trẻ chưa đọc tốt có thể đọc với sự giúp đỡ của bố mẹ, trẻ đọc tốt có thể tự đọc và tự luyện tập theo các tình huống trong sách.

- 1 Chương 1 giới thiệu với trẻ các tình huống giao tiếp cơ bản nhất, bao gồm: Nói gì khi đi mua sắm một mình, khi đi xe một mình, làm thế nào để nhờ người lạ giúp đỡ, học chào và hỏi han qua điện thoại, báo cảnh sát thế nào v.v...
- 2 Chương 2 cho trẻ học cách diễn đạt ở các tình huống bất ngờ, như: Nói rõ ràng những gì đã xảy ra khi làm nhân chứng cho công an, nói rõ những chỗ không khoẻ với bác sĩ, hỏi rõ những yêu cầu của người khác khi làm tình nguyện viên v.v...
- 3 Chương 3 là cách ứng xử với các tình huống: Phát hiện chỗ ngồi của mình bị người khác chiếm mất, khi người lạ hỏi còn chỗ trống không, khi chúc mừng sinh nhật ông nội, nhắc người phục vụ lên món, muốn người khác nhường đường, nói rõ những nhược điểm của mình cho gia sư biết v.v...
- 4 Chương 4 dạy trẻ cách giải quyết các vấn đề khó trong giao tiếp xã hội, gồm: Không cẩn thận mạo phạm đến người khác, không may va phải người khác khi đi xe đạp, khi vô tình làm vỡ cốc thuỷ tinh trong siêu thị, muốn đổi món hàng bị lỗi sang món khác, từ chối những lời mời chào, giới thiệu sản phẩm của mình v.v...
- 5 Chương 5 chủ yếu nhằm cải thiện khả năng diễn đạt lịch thiệp và thông minh của trẻ qua các phương diện cụ thể, gồm: hình thành thói quen biểu đạt lịch sự, biểu đạt rõ ràng khi gặp tình huống khẩn cấp, tôn trọng phong tục tập quán địa phương, luôn có tâm lý giao tiếp bình đẳng, suy nghĩ trước khi nói v.v...

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1: Nắm vững những diễn đạt cơ bản nhất ngoài xã hội

1. Một mình đi mua đồ 002
2. Một mình đi xe buýt 006
3. Nhờ người lạ giúp đỡ 010
4. Cách hỏi đường đúng 014
5. Cách giao tiếp và hỏi han qua điện thoại 018
6. Phát hiện đám cháy, nhắc nhở người khác chú ý an toàn 022
7. Giúp đỡ người khác gọi xe cấp cứu 026
8. Cách diễn đạt khi gọi công an 030
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 034

CHƯƠNG 2: Nói năng có logic để giao tiếp hiệu quả

9. Là nạn nhân, làm thế nào để mô tả rõ ràng những gì đã xảy ra cho công an 036
10. Là một nhân chứng, kể lại những gì đã nghe và nhìn thấy 040
11. Nói rõ bệnh tình với bác sĩ 044
12. Tham gia hoạt động tình nguyện, hiểu cách hỏi rõ nhu cầu của người khác 048
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 052

CHƯƠNG 3: Ứng xử thông minh và lịch thiệp nơi công cộng

13. Phát hiện người khác đang ngồi chỗ của mình 054
14. Phản ứng thế nào khi người lạ hỏi “chỗ này còn trống không?” 058
15. Nói lời chúc thọ người già 062
16. Hối thúc nhân viên lên đồ ăn khi ở quán ăn 066
17. Từ chối yêu cầu của người lạ 070
18. Không cần người khác nhường chỗ cho mình, nên nói thế nào 074

19. Làm thế nào để nhắc người khác nhường đường 078
20. Giới thiệu bản thân như thế nào với giáo viên mới 082
21. Nói rõ những điểm yếu của mình cho gia sư 086
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 090

CHƯƠNG 4: Diễn đạt chính xác để giải quyết các vấn đề phức tạp trong đời sống

22. Không may làm phiền người khác 092
23. Đi xe đạp không may đâm phải người khác 096
24. Không may làm vỡ cốc trong siêu thị 100
25. Muốn được chụp ảnh, kí tên cùng thần tượng 104
26. Muốn đổi vì sản phẩm không đảm bảo chất lượng 108
27. Rút thăm trúng thưởng, nói gì khi lên nhận giải 112
28. Từ chối mua hàng khi được giới thiệu sản phẩm 116
29. Giới thiệu sản phẩm của mình ở hội chợ sáng tạo 120
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 124

CHƯƠNG 5: Nâng cao kỹ năng ứng xử, tăng cường 6 yếu tố giao tiếp

30. Rèn luyện thói quen xã giao văn minh, lịch sự 126
31. Diễn đạt rõ ràng rành mạch trong trường hợp khẩn cấp 130
32. Học cách đơn giản hoá những điều phức tạp 134
33. Lựa cách thể hiện phù hợp, tôn trọng phong tục tập quán 138
34. Đừng nghĩ mình còn nhỏ mà không thể giao tiếp bình đẳng 142
35. Cuộc sống xã hội phức tạp, nghĩ nhiều hơn trước khi nói 146
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 150

Chương 1:

NẮM VỮNG NHỮNG DIỄN ĐẠT CƠ BẢN NHẤT NGOÀI XÃ HỘI

- Một mình đi mua đồ
- Một mình đi xe buýt
- Nhờ người lạ giúp đỡ
- Cách hỏi đường đúng
- Cách giao tiếp và hỏi han qua điện thoại
- Phát hiện đám cháy, nhắc nhở người khác chú ý an toàn
- Giúp đỡ người khác gọi xe cấp cứu
- Các diễn đạt khi gọi công an
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lý

1 Một mình đi mua đồ

Học kì mới sắp bắt đầu, Tuấn cần mua một số sách tham khảo mới. Trước đây đều là bố mẹ giúp cậu mua, nhưng bố cho rằng Tuấn cần học kĩ năng độc lập nên muốn cậu tự đi mua một mình. Tuấn vui vẻ nhận lời, cậu nghĩ đây là tín hiệu cho thấy bố tin tưởng mình. Nhưng khi bước vào hiệu sách, cậu cảm thấy lo lắng. Cậu phải nói thế nào với nhân viên hiệu sách để họ giới thiệu những cuốn sách tham khảo phù hợp đây? Và cậu còn lo không biết có mang đủ tiền không.

NHỮNG RÀO CẢN GIAO TIẾP THƯỜNG GẶP

- 1 Không biết miêu tả chính xác thứ mình muốn mua là gì.
- 2 Không biết phải nói thế nào với nhân viên hiệu sách để họ giúp đỡ.

BIỂU ĐẠT SAI VÀ LỜI KHUYÊN

- 1 **Lời khuyên:** Khi đi mua đồ nên nói rõ đồ mình cần mua là gì. Nếu chỉ nói đơn giản “muốn mua sách”, nhân viên sẽ cảm thấy mơ hồ, không thể giúp giới thiệu sách.

- 2 **Lời khuyên:** Chỉ nói “muốn mua sách hợp” mà không nói cụ thể hơn thì nhân viên biết sách nào phù hợp với bạn?

- 3 **Lời khuyên:** Khi thanh toán, mặc dù tiền không đủ cũng không nên quay đầu đi luôn, nên nghĩ cách khác.

KĨ NĂNG CẦN LUYỆN TẬP VÀ LỜI KHUYÊN

- 1 Miêu tả chính xác món đồ mình cần mua

Lời khuyên:

Khi nói với nhân viên, cần nói rõ nhu cầu muốn mua của mình để nhân viên biết bạn muốn mua gì. Dưới sự giúp đỡ của nhân viên, bạn tiến hành so sánh, lựa chọn món đồ phù hợp với mình nhất.

- 2 Nói rõ tình hình của mình khi nhờ người bán hàng chọn giúp thứ phù hợp

Lời khuyên:

Nếu muốn nhân viên chọn giúp thứ phù hợp với mình, bạn nên nói rõ tiêu chí của mình. Nếu không, nhân viên sẽ phải đoán mò, bạn không những không mua được thứ mình cần mà còn làm hỏng cơ hội trải nghiệm của mình.

3 Không đủ tiền, có thể thương lượng với nhân viên

Lời khuyên:

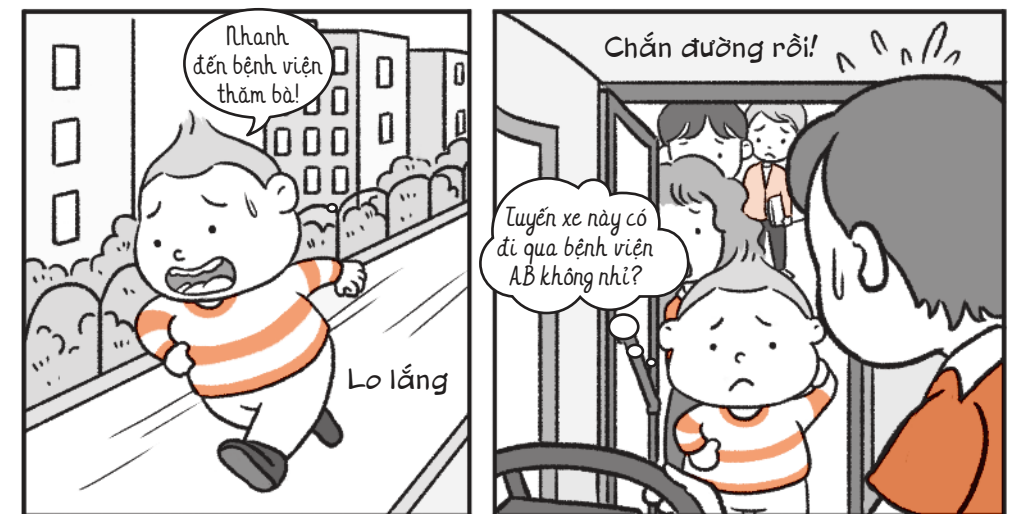
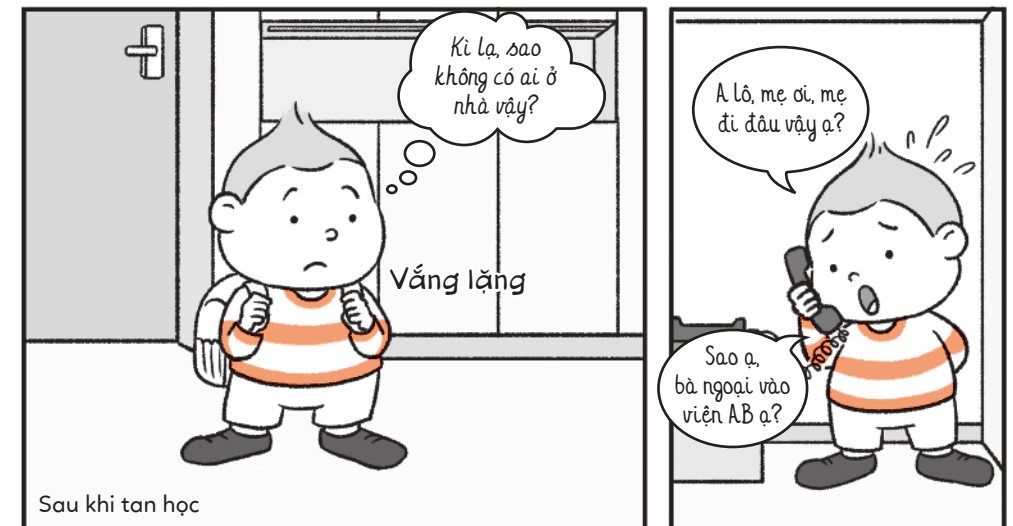
Nếu không mang đủ tiền, có thể nhờ nhân viên chọn giúp sách tham khảo nào phù hợp với số tiền mình có. Hoặc mua một vài quyển trong số sách đã chọn, sau đó “thương lượng” giá cả với nhân viên.

KĨ NĂNG GIAO TIẾP

- 1 Khi nói về mặt hàng cần mua, thu hẹp phạm vi nhất có thể.
- 2 Đưa ra tiêu chuẩn tham chiếu khi nhờ nhân viên chọn giúp những mặt hàng “phù hợp với mình”.
- 3 Nếu ngân sách có hạn, nhờ nhân viên chọn giúp trong phạm vi cho phép.
- 4 Khi không đủ tiền thanh toán, học cách thương lượng và lựa chọn.

2 Một mình đi xe buýt

Sau khi tan học đi về nhà, Vũ phát hiện có mỗi mình ở nhà. Lúc này, cậu nhận được điện thoại của mẹ nói bà ngoại sơ ý bị ngã đang phải nằm viện theo dõi. Vũ rất lo lắng, cậu quyết định tự mình đến thăm bà. Đến bến xe buýt, lúc chuẩn bị lên xe, Vũ đột nhiên do dự không biết xe này có đi qua bệnh viện không, cậu muốn hỏi tài xế. Nhưng cậu sợ mình nói không rõ sẽ làm chậm thời gian của bác tài, nhất thời không biết nói gì.

NHỮNG RÀO CẢN GIAO TIẾP THƯỜNG GẶP

- 1 Nghi ngờ tuyến xe mình chọn, không biết hỏi tài xế thế nào.
- 2 Muốn hỏi tài xế, sợ làm phiền nên không dám hỏi.

BIỂU ĐẠT SAI VÀ LỜI KHUYÊN

- 1 **Lời khuyên:** “Cháu vẫn chưa nghĩ xong”, câu trả lời như để kiểm tra sự nhẫn nại của tài xế, tài xế cho rằng cậu đang làm mất thời gian của mọi người.

- 2 **Lời khuyên:** Chỉ nói bệnh viện, không nói rõ bệnh viện nào, tài xế đành phải hỏi lại, càng thêm lãng phí thời gian.

- 3 **Lời khuyên:** Tuy nói rõ lí do mình không lên xe, nhưng vẫn ảnh hưởng đến người khác. Cách trả lời này khiến tài xế và hành khách càng thêm khó chịu.

KĨ NĂNG CẦN LUYỆN TẬP VÀ LỜI KHUYÊN

1. Khi tài xế hỏi, cần đưa ra câu trả lời khẳng định

- Lời khuyên:** Trước tiên nên nói với tài xế mình muốn đi xe, sau đó mới trả lời những thắc mắc khác, điều này khiến cho tài xế nhẫn nại với mình.

2. Nói rõ nơi cần đến với tài xế

- Lời khuyên:** Nói rõ với tài xế nơi cần đến để tài xế biết. Điều này làm tăng hiệu quả giao tiếp, tránh truy hỏi phiền phức.